

UJHÁZI PÉTER: ÉLETSZÖNYEG

Műcsarnok, 2021. október 16. – december 5.

Nagy T. Katalin megnyitóbeszéde

Ujházi Péter 81 éve ismerkedik Ujházi Péterrel. Figyeli a mozgását, a gesztusait, a szavajárását, a hajának ritkulását, festői eszköztárának gazdagodását, és mindezt naplószerűen lefesti, bedobozolja, agyagba gyúrja, összekollácsolja, vagy éppen költői szófordulatokban megfogalmazza. Ujházi a kortárs művészet egyik legsokoldalúbb művészegyénisége. Ma már tisztább képünk van – a rálátás okán – a hetvenes-nyolcvanas évek művészetéről, pontosabban el tudjuk helyezni az egyes művészeket a korszak térképén. Azt szoktuk mondani, hogy *nincs mese* – ez is egy ujházis szófordulat –, UP a nagy festészeti boomot megelőzve kutatta a hetvenes években a piktúra megújításának lehetőségeit, kapcsolódva is, meg nem is a hagyományokhoz, felvértezve a Bernáth Auréli festői tanulságokkal, elkerülve Kondor Béla inspiráló, ám folytathatatlan útját, egyéni mitológiát teremtve, erős, sajátos iróniával és öniróniával fűszerezve művészetét.

Nem volt könnyű válogatni ebből a gazdag, több mint fél évszázada épülő, és több mint kétezer alkotást magában foglaló életműből. Végül három gondolatkörre szűkítettem a művek körét. A három teremben egy-egy téma köré gyülekeznek az alkotások, legnagyobb számban a festmények, de minden teremben vannak dobozok és kerámiák is. A legmostohábban a kisméretű, intim asztali munkákkal bántam, erre elsősorban a hely adottságai kényszerítettek.

Mielőtt belépni az első, az énképek termébe egy igazi meglepetés fogadja majd a nézőt, a *Na, mi újság Wagner úr? Egyesület* jóvoltából, amit ezúton is köszönünk. Az egyesület három hatalmas kerámia elkészítésével bízta meg a festőművészt, aki Korompai Péter közreműködésével el is készítette a homlokzati domborműveket: a *Biciklist*, a *Vándort* és a *Festőt*. Az első kettő már a helyén van, a csákberényi egykori malomépület külső falait díszíti. A harmadikat, a *Festő* tavasszal állítják fel, ezért lehetőség nyílt egy nagyobb részletét bemutatni a műcsarnoki kiállításon. Az óriáskerámia alapja egy önarcképi ábrázolás, melyen a sínek között száguld a festő, s közben a hóna alól kiröpülnek a képek. A *Festő és vasutak* című művet nevezhetnénk a festészet egyszemélyes diadalmenetének, hiszen a kép születésekor a művészeti szcéná azon vitatkozott éppen, hogy meghalt-e a festészet. Ujházi ezen jókat derült, és a következő teremben látható, hogy még messzebb ment; mert szerinte nemhogy nem haldokolna a festészet, de a legunalmasabbnak tartott tájfestészetet is fel lehet támasztani a betegágyából. UP az azóta eltelt évtizedekben több száz tájképet és

lombképet festett, ezekből 33 látható a kiállításon. Ez egy végtelenségig folytatható tájnapló, melynek nyitott kompozíciójú darabjain a festő gyors ecsetvonásokkal ragadja meg az évszakok, a napok, az órák gyorsan elillanó pillanatait. A legfőbb inspirációt a Velencei-hegységben található egykori falu (ma már község), Nadap adta és adja ma is, mely szintezési ősjegyével egy térképészeti jelentőséggel bíró helység. Ujházi és a térképészet sajátos kapcsolatának kifejtésére most nincs idő, de a kiállítás számos képének térfelfogása mögött ott sejlik a térképészet – a festőt is elbűvölő – világa. Ha a második termet a panteisztikus festmények és a kocsmaképek láttán a gyönyörök kertjének neveznénk, akkor a harmadikat, kis túzással, földi pokolként aposztrofálhatnánk. Hétköznapi emberi történetek, valóságos és képzelt helyszíneken. Civakodás, marakodás, kellemes és kellemetlen emberi együttlétek, élethelyzetek, történetek – *teatrum mundi* a szó szoros értelmében. De Ujházi mindig enyhít a borzalmakon, játékkal, humorral legyint egyet, s ha mégis nagyon szívünkre vennénk a látottakat, menjünk csak vissza a nadapi paradicsomba, hiszen a termek oda-vissza bejárhatók, nincs kronológia, a fiatal, a középkorú és a mai Ujházi egyszerre van jelen, megbonthatatlan egységként.

Az összetartó és teremtő erő Ujházi Péter varázslatos, gyermekien őszinte személyisége, művészileg professzionális alkotói minősége. Ujházi korán rájött, hogy a körülötte lévő világból az egyetlen kézzel fogható, valóságos létező – önmaga. A folyamatos énkép-feltárás során úgy tud rácsodálkozni önmaga magára, mintha egy másik embert vizsgálna.

A kiállítás egyik záróképe a *Bárka*. A festményen a budapesti Kerepesi úti, lakótelepi tömbház úszik a vízben, melyben egy kis kétszobás lakás szolgált műteremként több, mint egy évtizeden keresztül. A művészeti özönvízben, az elpiacosodott és agyonmanipulált művészet tengerében Ujházi bárkája mentőcsónak és menedék. E bárka rakományának megismerésére invitál a kiállítás.